

DEBAT OBERT

Fins i tot dins les modernes societats aconfessionals o laiques, les creences religioses tenen un pes i les formulacions concretes d'aquestes religions tenen rellevància no només en els individus sinó també en els comportaments socials i fins i tot polítics.

Segons el centre d'estudis Pew Research Center, que va realitzar 54.000 consultes a europeus de 34 països entre 2015 i 2017, Espanya és el tercer país amb un major abandó del cristianisme d'Europa. Aquest a penes aporta ja un valor especial en la identitat nacional per a tres de cada cinc espanyols. Això no vol dir, necessàriament que creixi el nombre de no creients, caldria veure en quina mesura creix el nombre de practicants d'altres religions, cosa, d'altra banda, lògica com a conseqüència de l'arribada de persones immigrades i refugiats procedents de països on el cristianisme no és, ni de bon tros, la religió majoritària.

En el cas de Balears, es detecta una tendència progressiva a la baixa. No es tracta d'una tendència especialment intensa, però sí que és continuada al llarg dels anys

D'altra banda, la figura del Papa Francisco ja no genera el mateix entusiasme que abans i es detecta una certa desil·lusió davant l'estancament del seu discurs i la resistència d'una part important de la cúria davant els nous aires que el Papa volia insuflar en el si de l'església catòlica.

Mostra: 400 entrevistes
Error màxim: +5,5%
Nivell de confiança: 95,5%
T. de camp: Desembre-Gener 2019/20

POSICIONAMENT CIUTADÀ (LXX)

EXAMEN A LA RELIGIOSITAT A LES ILLES BALEARS (IX) LA RELIGIOSITAT MENGUANT

Aquesta investigació no pretén reflectir dades objectives de pertinença religiosa sinó que ha intentat esbrinar quin són els posicionaments dels ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat davant el que denominem creences religioses, a més d'altres ítems que es detallen a continuació.

En aquesta primera pàgina s'hi inclou una primera aproximació a la religiositat a les Illes, distingint de manera global i també per franges d'edat els creients i no creients. A la pàgina 2 es mostra a quina confessió s'adscriuen les persones que es declaren creients, així com la pràctica religiosa entre els catòlics, la confessió majoritària a les Balears. A la tercera pàgina reflectim els posicionaments davant distintes situacions polítiques, socials i culturals que es donen a la nostra societat, mentre que a la darrera demanem a la població la seva opinió sobre el papa Francesc i els reptes que té per endavant, després de quatre anys del seu nomenament com a líder de la religió catòlica.

Observant la taula adjunta, es pot comprovar com un 58% dels enquestats s'autodeclara creient, independentment de la seva opció religiosa. A l'altre costat de la balança, 32% es declara no creient, mentre que un 10% s'ha estimat més no respondre o directament el tema nols importa en absolut, la qual cosa, però, no vol dir que siguin ateu o quelcom semblant. Així doncs, podem afirmar que hi ha una progressiva tendència negativa en el percentatge dels que són creients (de qualsevol religió), alguns d'ells, però, amb comportaments de tipus agnòstic, i un lent però progressiu augment dels no creients (on s'hi inclouen els ateu, els agnòstics i els indiferents).

La disminució dels denominats creients es produeix a totes les franges d'edat (excepte entre els majors de 65 anys, on les xifres romanen estables).

És especialment significativa la davallada en el nombre de creients entre les persones que tenen de 30 a 44 anys, un 7%.

LA RELIGIOSITAT A BALEARS

TAULA 1

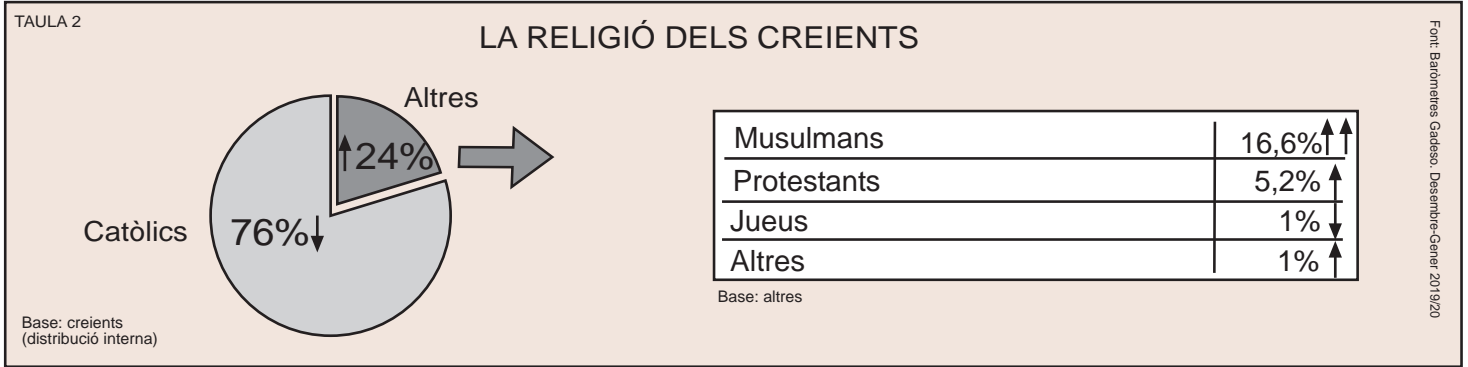
	Global	Per edats			
		16-29	30-44	45-65	+ de 65
CREIENTS	58% ↓	27% ↓	52% ↓	70%	89%
NO CREIENTS	32% ↑	59% ↑	38% ↑	18%	9%
NC	10%	14%	10% ↑	12%	2%

Font: Baròmetres Gadeso. Desembre 2019-Gener 2020

LA CREENÇA I LA PRÀCTICA

A aquesta pàgina es fa una anàlisi de la pertinença a cada una de les confessions més rellevants a Balears, així com, de la pràctica religiosa dels catòlics, la religió majoritària del nostre arxipèlag.

A la taula 2 es mostra a quina confessió s'adscriuen les persones de Balears que declaren ser creients. La immensa majoria dels que s'hi declaren es considera catòlic (encara que la xifra sigui menor a la de la darrera investigació). Crida l'atenció la important presència de persones de confessió musulmana com a conseqüència, fonamentalment, dels processos migratoris de persones procedents de països de religió islàmica i de fills d'immigrants que van néixer a Balears i que se declaren de religió musulmana com a element identitari.



Tot i ser molt rellevant, l'autodeclaració de catòlic presenta un fort component sociocultural i de tradició. Malgrat que Espanya és un estat aconfessional la religió catòlica continua tinguent un gran pes en la nostra societat. Tot i això, com es veu a la taula 3, només un 37% afirma que és practicant i, d'aquests, són minoria els que "compleixen amb el deure" d'anar a missa cada diumenge. Gairebé dos de cada tres només acudeixen als serveis religiosos molt de tant en tant (no es tenen en compte els actes com noces, comunions o batejos) i és pràcticament residual el percentatge dels que van a missa més d'un cop per setmana.

Si extrapolem aquestes dades pel conjunt de la població tendríem que un 44,8% dels ciutadans de les nostres illes es consideren "sociològicament" catòlics, i d'aquests, només el 17,9% es declara practicant, però les persones que compleixen la tradició d'anar a missa els diumenges i festius es redueix a un 6,9% del total de la població, el que es tradueix en una xifra entorn de les 70-75000 persones, pel conjunt de les illes.



SIGUEM REALISTES
EL TASSÓ ÉS MIG BUIT
**NO TUDIS
L'AIGUA**



Tanca el grifó mentre t'ensabones,
et rentes les dents o t'afaites
No utilitzis el vàter com a paperera
Posa la rentadora i el rentavaixelles
només quan estiguin plens

Estalvia aigua tot l'any!

ACTITUDS DAVANT SITUACIONS SOCIALS

Tal com s'ha fet a altres investigacions anteriors, hem volgut analitzar el posicionament dels ciutadans i ciutadanes de les Balears davant distintes situacions polítiques, socials i culturals que es donen a la nostra societat i que en algun moment o un altre han estat polèmiques i han xocat amb les postures oficials de l'església catòlica.

TAULA 4

POSICIONAMENTS DAVANT DIVERSES SITUACIONS SOCIALS

(% de persones que hi estan a favor)

	Global	Per edats			
		16-29	30-44	45-65	+ de 65
DIVORCI	99%	99%	99%	99%	98%
VIURE EN PARELLA SENSE CASAR-SE	84%	99%	95%	75%	60%
LLEI DE L'AVORTAMENT	73%	96%	84%	61%	49%
EUTANÀSIA	73%	94%	77%	54%	40%
MATRIMONI HOMOSEXUAL	65%	96%	83%	41%	27%
ADOPCIÓ PER PART DE PARELLES HOMOSEXUALS	45%	79%	53%	36%	20%
CONCORDAT AMB EL VATICÀ	8%↓↓	1%	3%	16%	35%↓↓
FINANÇAMENT DE L'ESGLÉSIA CATÒLICA A ESPANYA	6%↓↓	1%	2%	7%	35%↓↓

Font: Baròmetres Gadeso. Desembre 2019-Gener 2020

Una primera lectura dels resultats adjunts permet deduir una notable desafecció de la societat balear respecte a les postures oficials de l'església en general, i de l'espanyola en particular. Aquesta "disparitat de criteris" no només es posa de manifest entre les persones catòliques, sinó també, vistos els percentatges, entre aquelles que es declaren practicants.

De manera global, els resultats que es reflecteixen aquí presenten una clara tendència a intensificar l'autonomia personal i individual respecte als posicionaments oficials de l'església catòlica. Per tant, mantenen l'acceptació el divorci, la convivència en parella fora del matrimoni, l'eutanàsia, l'avortament i el matrimoni entre parelles del mateix sexe, reconegut per la legislació espanyola.

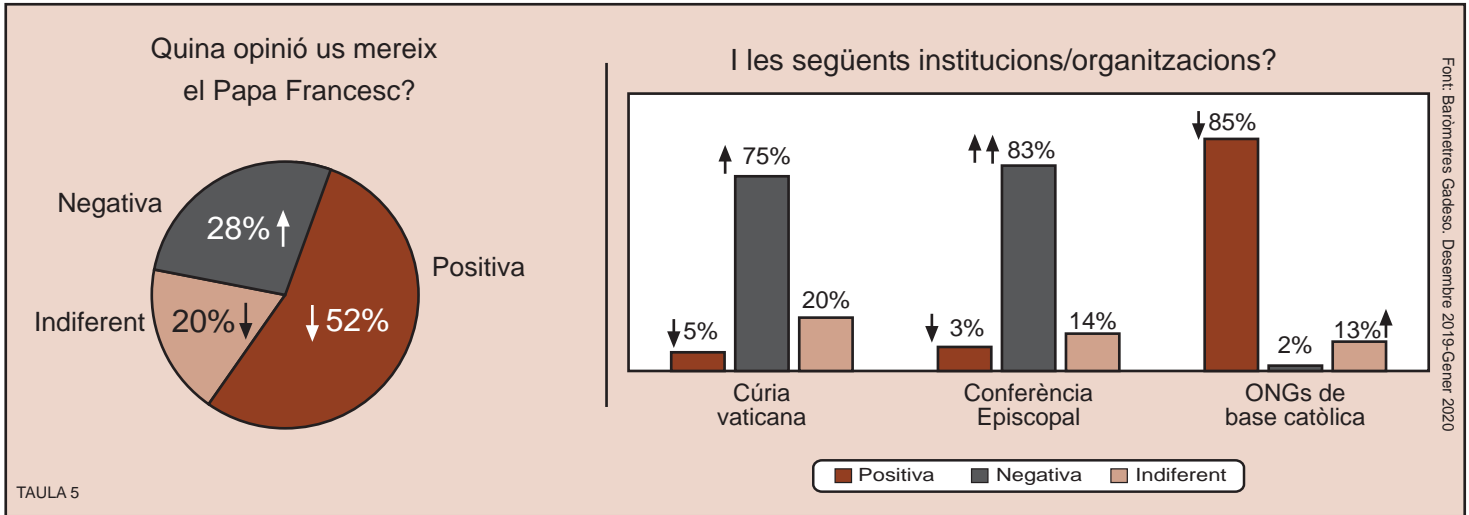
Per altra banda, l'aspecte que més rebuig provoca entre la societat balear és el sistema actual de finançament de l'església catòlica, en contra del qual sesituen 9 de cada 10 habitants de les illes. Molt lligat amb aquest aspecte hi trobem l'actitud dels ciutadans i ciutadanes de les Illes respecte al concordat amb el Vaticà: la seva acceptació se situa entorn del 8%, el que significa que una immensa

majoria de la societat balear està en contra d'aquests acords Estat espanyol-Vaticà (percentatge que inclou també a catòlics). A més, s'ha de tenir en compte que les franges de població més joves (de 16 a 29 i de 30 a 44 anys) són les que es declaren més contràries a les postures oficials de l'església, amb percentatges de rebuig que assoleixen el gairebé el 100%. D'altra banda, els més grans són els més favorables als acords de l'estat amb el Vaticà, però amb una clara i pronunciada tendència a la baixa.

Com es mostra a la taula, hi ha un altre aspecte amb el qual més de la meitat de la població no hi està d'acord: l'adopció per part de parelles homosexuals. En aquest cas, però, s'ha registrat un lleuger ascens de les persones que es mostren d'acord amb aquest aspecte. Així doncs, es pot afirmar que les actituds són completament diferents en funció de l'edat. A partir dels 65 anys, tot i augmentar lleugerament, el posicionament dels ciutadans i ciutadanes s'assembla més a la postura oficial de l'església catòlica, quelcom comprensible si ens atenim al tipus d'educació que ha rebut cada franja d'edat d'aquesta anàlisi.

EL PAPA FRANCESC I ELS SEUS REPTES

Quatre anys després de l'entronització de Jorge Mario Bergoglio com a Papa de l'església catòlica, i superats els moments d'estupefacció, d'uns, i d'esperança en canvis profunds en el si de l'església i de la cúria romana, dels altres, es detecta una certa desil·lusió entre els ciutadans de les Illes i un cert augment de la indiferència cap a l'actuació papal.



La taula superior ens mostra com una majoria de ciutadans de les illes té una opinió positiva del papa Francesc, valoracions que han disminuït en referència a l'anterior investigació, sobretot per la no concreció del seu discurs renovador en mesures clares i decidides. És cert que la seva actitud és molt distinta dels seus antecessors, i que el seu discurs directe i planer ha arribat a molta de gent, però encara som lluny de veure resultats tangibles o renovadors.

En qualsevol cas, el pontífex té molta major acceptació entre la ciutadania que la Cúria vaticana o que la Conferència Episcopal Espanyola, que han demostrat el seu immobilisme i la seva negativa a qualsevol canvi que pugui suposar un apropament amb els temps que vivim. En canvi, les ONGs de base catòlica, com ara

Càritas, gaudeixen d'un ampli suport entre la població, malgrat que perden simpaties arrossegades per la visió de l'església en el seu conjunt.

Finalment, hem volgut saber quins són, segons la ciutadania, els grans reptes que el papa Francesc ha d'abordar amb major urgència. Com podem veure a sota, queda palesa la necessitat d'actuar contra els casos de pederàstia comesos per religiosos i, encara que en menor mesura, l'ampliació del rol de la dona en el si de la institució catòlica, redefinir el paper de l'església catòlica dins la societat actual i abordar els temes econòmics (finançament de l'església). Altres reptes que destaquen els illencs són la reforma de la cúria vaticana, i, en darrer lloc, l'enfortiment de les relacions amb altres religions com a camí per evitar conflictes.

